

ODGOJ DJECE I MLADEŽI NA KRŠĆANSKOM NAUKU ZA SVETKOVANJE DANA GOSPODNJEGA

Stanko WEISSGERBER

Uvod

Ova je tema izabrana za tečaj o nedjelji s nakanom da preispitamo da li naši vjeronaučni udžbenici i mi kao katehete pravo katehiziramo o nedjelji, »danu Gospodnjem«, i u čemu bismo mogli i morali mijenjati i usavršavati tu katehizaciju. Tema nas vodi i dalje. Ističe naime riječ »odgoj«; time nas stavlja pred razmišljanje kako da utječemo na katehizante, kako da ih navikavamo i formiramo. Zahvaća dakle veliko područje utjecanja, religioznog odgajanja, ne samo pouke.

Pred jednom tako elementarnom stvarnošću kršćanstva kao što je slavljenje nedjelje, koje datira od dana rođenja Crkve do danas i trajat će dok bude kršćanstva, u čemu uopće može biti aggiornamento i usavršavanje? — Mi možemo pronaći i u katehizaciju uvesti čistiji pojam »nedjelje« prema izvorima Biblije i tradicije prve Crkve, zatim možemo u *II vatikanskom saboru* naći nadahnuće za novi svježiji vidik i pristup nedjelji; možemo i u *suvremenom današnjem životu* naći neku sugestiju, imperativ, kako da prilagodimo prastaro kršćansko doživljavanje nedjelje ritmu današnjice.

Pokušat ću stvar prikazati i načelno, deduktivno, — i induktivno, iznoseći kako *stvarno* suvremeni udžbenici katoličkih naroda katehiziraju o nedjelji. U tu svrhu pregledao sam 8 naših starih katehetskih priručnika i 70 modernih katehetskih priručnika (francuskih, kanadskih, belgijskih, njemačkih...). U tom prikazu neke će nam stvari svima biti dosta očite, a neke će nam ostati kao *zadatak*, kao problem koji čeka našu domišljatost i inventivnost da ih u konkretnom slučaju svoga sela ili grada, svoga specifičnog dalmatinskog, zagorskog, istarskog... ambijenta kušamo riješiti.

I. Uobičajeni dosadašnji način katehiziranja nedjelje

Da ustanovimo sadanje stanje te katehizacije ili, recimo blaže, stanje koje je pretežno vladalo do *II vatic. sabora*, i ono novo što trebamo uvesti — potrebno je pogledati barem sumarno kako smo dosad ili donedavno katehizirali o nedjelji.

Uzmimo npr. *Gudekov »Kršćanski nauk«* za učenike sred. škola iz 1943. g.: »Svetkovanje nedjelje: U trećoj zapovijedi zapovijeda Bog da svetkujemo dan Gospodnji, to jest nedjelju. U starom je zavjetu dan Gospodnji bila subota (počinak), a u Novom je zavjetu nedjelja, jer je u nedjelju Isus uskrsnuo i u nedjelju je poslao Duha Svetoga i tako dovršio djelo spasenja.« — Slijedi opis kako su prvi kršćani slavili nedjelju, Pavlov prigovor onima koji su se držali židovskih blagdana, sabata. — »Nedjelju treba svetkovati bogoljubnim djelima, osobito da idemo k sv. misi, kako to nalaže druga zapovijed crkvena, da slušamo riječ Božju, da dostojno primamo svete sakramente, vršimo djela milosrđa, čitamo pobožne knjige i da ne radimo težačkoga posla.« — Slijedi municiozni opis pojma »težačkih poslova«, koji su zabranjeni, a koji nisu. Zatim precizna kazuistika kada je u nedjelju ipak slobodno raditi, bilo s dozvolom župnika ili bez nje. S nekoliko pitanja svršava 30. kateheza o nedjelji. Ovo nije posve tipičan primjer. — *Kornfeind-Kramar* u knjizi »*Kršćanski nauk*« (Beograd 1959, str. 77), namijenjenoj djeci nižih razreda osnovne škole, samo s golih 10 riječi spominje temelj kršćanske nedjelje: »jer je Isus u nedjelju uskrsnuo, a Duh Sveti sašao nad apostole«. Naširoko govori o starozavjetnoj zapovijedi, o Božjim obećanjima »da će im dati kišu na vrijeme, a zemlja će radati svoj rod, a drveta će se puniti voćem, mirno će spavati i nikoga neće biti da ih plaši, da će pogubiti divlje zvijeri i mač neće prolaziti preko njihovih granica...« — Nema spomena o susretu Božjega naroda, o zajedničkom susretu Krista i Božjega naroda. Prevladava starozavjetni naglasak, nema tu Krista ni radosti uskrsnuća. — Skoro je jednak *Heffler-Kornfeind-Kolarek: Srednji kršćanski nauk* (Đakovo 1968, 104-105. str.) — *Pavić* u »*Katekizmu*« unosi nešto topline donoseći »molitvu« kojom dijete obećaje Gospodinu da će se u nedjelju »veseliti, moliti se, tvoj nauk razmišljati, a osobito slušati svetu misu« (Pazin 1965, 158), ali niti jednom riječju ne spominje uskrsnuće Isusovo.

Sažmemo li cjelokupni mentalitet naših dokoncilskih katekizama opažamo:

— da je katehizacija o nedjelji *pretežno isticala St. zavjet*, a malo ili nimalo Uskrsnuće Isusovo. Nigdje nije napisano da je nedjelja zapravo ponovljeni blagdan Uskrsa.

— nigdje se *ne spominje susret kršćana, doživljaj zajedništva*, veliki »susret« sve djece Božje.

— sva je pažnja usmjerena na *preciznu informaciju o obavezama* na odmor i misu. Odmor i misa stavljeni su na jednaku razinu. Nadugo se opisuje sva *kazuistika* obaveznosti, odnosno oslobođenja od mise i odmora.

— Sve je nekako ledeno, *pravno* intonirano. Neugodno je čitati stalno ponavljane riječi »dužni smo«, »ne smijemo«, »moramo«, »Crkva ima pravo davati i ukidati zapovijedi« (Gudek: *Kršć. nauk* 59). Ne iznose se drugi motivi osim: obveza, kazna, nagrada. Ne iznosi se ono »dobro« od nedjelje, ljepotu susreta, susreta kršćana među sobom i s Kristom, radost zajedničkog ispovijedanja vjere, ohrabrenje, pa ni euharistijska gozba kao snaga. — Nad našom donedavnom katehizacijom nedjelje izgleda da je pretežno lebdjela sinajska munja stroge zapovijedi, a ne sreća susreta kakvu opisuju apostoli ocrtavajući prvi

susret Uskrsloga Krista s malim Božjim narodom, na Uskrs uvečer: a upravo je to prva nedjelja s prvom nedjeljnom misom u povijesti Crkve.

Jesu li svećenici tako i katehizirali kako su priručnici opisivali, drugo je pitanje, ali pretežno valjda jesu. — I sam se sjećam svoje osnovne škole (1930—34): ostala mi je u pameti Božja zapovijed na Sinaju, a da je nedjelja imala nešto s Uskrsom, to mi je bilo kasnije otkriće. U dušu mi je bila zapisana teška, često ponavljana »obaveza«, no njen nutarnji smisao, korist, dobitak . . . , to mi je ostala zagonetka.

II. Nova nadahnuća koja je nedjelji donio Sabor

Sabor, sa svim što je pokrenuo i otvorio, unio je *ново gledanje na nedjelju*; otkrio je staro bogatstvo Dana Gospodnjega, zatrpano i zasjenjeno shemama, pravničkim mentalitetom, duhom ledene obaveze, bez radosti i ljubavi . . . Sabor je svojim duhom unio veliko obogaćenje nekadašnje »nedjelje« — i mi u katehizaciju nedjelje *moramo ubuduće neminovno unijeti to novo nadahnuće*. U čemu se ono sastoji? Pokušat ću to definirati, iznoseći time program za katehizaciju nedjelje ubuduće:

1. Nedjelja postaje *neprestani spomen-dan Uskrsloga Krista*. Liturgijska konstitucija to tako blistavo ističe: »Svakog tjedna, u dan što ga je nazvala Gospodnjim, Crkva slavi uspomenu Gospodnjeg uskrsnuća, koje uz to zajedno s njegovom blaženom mukom svetkuje i jednom u godini najvećim blagdanom Uskrsa« (102). »Crkva svetkuje uskrsno otajstvo svakog osmog dana« (106). »Nedjelja je dakle prvobitan blagdan koji se ima predlagati i preporučivati pobožnosti vjernika . . .« (106). — Dakle, tematika i motivacija sinajske zapovijedi dolazi u sjenu. Sabat Izraelaca spominjat ćemo samo kao pripravu, sliku, uvod. Glavni je sadržaj kahizacije o nedjelji: centralna istina Kristovog uskrsnuća i života Uskrsloga među nama! Mentalitet sabata — koji je, izgleda, u službi Stvoritelju svijeta i čovjeka — sada, iza Kristovog uskrsnuća, apsorbira zanosna radost nad otkupljenjem, radost da među nas dolazi Uskrsli, u kojemu mi živimo i čekamo puninu uskrsnuća.

2. Time smo dotakli drugo nadahnuće: nedjelja postaje izrazito »svetkovina« (Lit. konst. 102, 106), »dan radosti i dan počinka od posla« (106). Sabat je bio teret, farizeji su ga u Kristovo vrijeme učinili takvim, nedjelja postaje veseli dan, dan sreće, dan »nade« u naše buduće uskrsnuće (106). — Na nedjelji ne smije ležati teška riječ »obaveze«, zabrane, prisile, bez ičeg drugog, kako je to bilo prije. U katehizaciji moramo stvoriti *drugu atmosferu*, atmosferu koja otkriva nutarnji smisao, ljepotu, korist nedjelje! Mjesto munje sa Sinaja, nad nedjeljom mora lebdjeti *magnet radosti Božjega naroda* koji se susreće, sjeća, nada, puni snagom, doživljava u svojoj sredini Uskrsloga i skupa s njime putuje kroz život.

Moderni katekizmi prožeti su tim mislima: Njemački katehetski plan iz 1967. bilježi za djecu II razreda osnovne temu: »Ljudi koji *vjeruju* da je Isus naš Gospodin i *ljube ga*, dolaze nedjeljom u kuću Božju. Tu čuju što je Bog učinio za nas. Mole, pjevaju, zahvaljaju Bogu Ocu

da nam je poslao Sina...» (Rahmenplan für die Glaubensunterweisung, München 1967, 29 str.). Francuski priručnik (fiche) »Catéchèse des préadolescents« za mlade od 12—14. godine analizira nedjelju. Ona je dan oslobođenja od briga i poslova, dan sjedinjenja obitelji, prijatelja, kršćana s Kristom, dan razmišljanja i molitve, dan Uskrsloga Krista, dan veselja da smo djeca Božja (222). — Tko pokaže magnet, ne treba mahati bičem. Riječ da kršćanin »treba doći k misi« rekne se, ali sav je naglasak na nutarnjoj ljepoti i smislu nedjelje.

3. Nedjelja postaje *dan susreta Božjega naroda*, dan doživljaja *zajedništva*, upravo škola bratstva našega u Kristu! Najnoviji francuski katekizam za djecu osnovne škole malih gradova i sela s kršćanskom tradicijom (jer Francuzi izdaju zadnjih godina posebne katehetske priručnike za 7 tipova sela, gradova, kristijaniziranih, polukristijaniziranih, paganiziranih...) »Ecoute, o mon peuple« (114) ovako opisuje nedjelju i nedjeljnu misu: »Otac nebeski okuplja svoj narod oko Uskrslog Isusa. Narod Božji radosno zahvaljuje... Isus u pretvorbi daje svoje tijelo i krv za sve njih. Pričešću se sjedinjuje sa svima njima... Po sv. misi svi oni zahvaljuju Ocu i pružaju svoje živote Njemu. Uče se prikazivati svoj život, djela, brige i radosti Bogu... — Zašto idemo na Misu? Da se okupimo oko Isusa, sjedinimo s njime koji nas vodi k Ocu« (116, 117) — Tko tako nešto čuje o nedjelji, poželi slaviti nedjelju! Tu je iznesena jedna pozitivna ljepota i vrednota! — Katehetski priručnik za paganizirani grad »Qui es-tu Seigneur?« (112) veli: »Zašto idemo na misu? Da se ujedinito s Isusom koji nas vodi k Ocu. — Što radimo za vrijeme mise? Slušamo Isusove riječi i molimo Oca s njime. Isus koji je nekoć bio u Palestini danas je među nama. U misi on moli Oca, prikazuje se Ocu, i mi s njime. — Okupljeni s Isusom i sa svom braćom, mi smo na gozbi Pričesti«, (115, 116). — Katehetski priručnik za tradicionalno selo »En suivant Jésus-Christ« ocrtava ovako nedjelju: »Nedjeljom, na dan uskrsnuća Isusova, kršćani idu k misi. U nedjelju Gospodin okuplja kršćane, rasute po svijetu. Prisutan je po misi među njima i moli Oca, prikazuje se Ocu s njima. — Pričešću ih Isus okuplja i vodi k Ocu...« (112).

Novosti koje unosi *najnoviji obred mise* još neobično naglašuju taj doživljaj »zajedništva«, zbliženja, bratstva, upoznavanja i ljubavi. Ta misao mora ući u našu katehizaciju nedjelje, napose u gradu, u kojemu živimo raštrkani, nepoznati, bez osjećaja zajedništva. — Iz nedjeljne gozbe ljubavi ima nicati: zajednica, caritas, toplina, sva aktivnost kršćana. — Lijepo je zajedno biti, zajedno se radovati, vjerovati, biti na istoj gozbi. Zato je nedjelja »dan susreta«, i izvan misnog susreta Božjega naroda (Njemački katek., Sarajevo 1963, 214). Tako nedjelja postaje gradilište ili bolje »gradnja« Crkve, zajednice Božjeg naroda. Instrument po kojem se zbijamo oko Krista i živimo kao zajednica!

4. Theodor Filthaut opisujući obnovu katehizacija po duhu II vatikanskog sabora (Aspekte der Glaubensunterweisung von Morgen, Herder 1968, 102—105) ističe kako odsada moramo nedjelju shvatiti kao *dan koji baca sjaj na sve dane tjedna*, koji posvećuje sve radne dane. Crkvena godina je zapravo »Kristova godina«, Gospodnja godina, jer kroz nju doživljavamo cijelu dramu spasenja po Kristu. Ona je i »crkvena godina« zato jer smo mi »Krist«. Dosljedno tome, svi su dani

te godine »posvećeni«, Kristovi! Nema profanih dana! Nedjelja je samo kruna jednog tjedna. U njoj prikazujemo cijeli svoj tjedan, darujemo ga Bogu, a primamo snagu za cijeli tjedan. I tako, idući u malim krugovima tjedna i velikim krugovima crkvene godine, doživljavamo neprestano svoje otkupljenje u Kristu. Ili bolje, u jednoj neprestanoj spirali približujemo se zadnjem dolasku Kristovu i potpunom otkupljenju i uskrsnuću. Pretkoncilski »Njemački katekizam« (Sarajevo 1963, 212) ističe istu misao: »Nedjeljna misa je *vrhunac sedmice*. Župa i pojedinci prinosе Bogu po Isusu svoju hvalu a primaju milost, radost i snagu za svoje radne dane.«

5. *Nedjeljni početak* dolazi u drugi plan (prema misi, susretu Božjeg naroda među sobom i s Kristom...), on je *uvjet* doživljaja nedjelje. No on ostaje *dar i predokus* mira i sreće, Otac nebeski daje ga svome narodu na putu u domovinu nebesku (Njem. katekizam, Sarajevo 1963, 214 i druge).

Čini se da bi u gore iznesenim točkama bila sažeta ta inspiracija koju je sabor donio nedjelji.

III. Novi problemi koje je nedjelji donijelo ovo vrijeme

Tražimo li suvremeni oblik katehizacije nedjelje, moramo uvažiti, uz inspiraciju sabora, i teškoće koje naše vrijeme stavlja slavljenju kršćanske nedjelje.

Slobodnog vremena za slavljenje nedjelje imade i bit će ga sve više. Uz nedjelju pridolazi i subota. U drugim zemljama ona je već redovno dan odmora. Automatizacija će nam donijeti sve više slobodnog vremena. Problem je u tome što današnji život silno *ispunja zabavom svih vrsta* čovjekov tjedni odmor, nedjelju. Ta zabava je privlačna i skroz laicizirana, ako već i nije katkad nemoralna.

Film je u godinama iza rata (1939—1964) dobio četverostruki broj dvorana i gledalaca, pa iako danas zbog TV opada taj veliki broj gledalaca, ipak je 1968. g. bilo na 100 stanovnika godišnje 555 gledalaca filma.

Radio je ušao u svaku kuću. 1939. godine na 100 stanovnika bio je 1 aparat, 1966. na 6,6 stanovnika dolazio je jedan aparat (u Hrvatskoj na 5,1 stanov.). On je dakle skoro u svakoj kući. 1968. godine jedan televizor dolazio je na 15,4 stanovnika, tj. 1 aparat na 4,3 domaćinstva (Stat. godišnjak 1969, 303). *Novine, revije, magazini* prodrli su u svako selo, a tiraža im, iako polako, stalno raste... Automobilizam koji omogućuje *vikend-putovanja* nedjeljom, zadnjih 10 godina se u SFRJ podeseterostručio, dok se u Evropi potrostručio (VUS, 10. VII 1968). — Tu su: festivali glazbe, natječaji ljepote, utakmice itd... U gradovima su disko-klubovi ovaj čas jako u modi uza sve dosadanje oblike zabave...

Ne postoji grad, a možda bismo to mogli reći i za selo, u kojem bi atmosfera javnog života bila — ozračje za kršćansko slavljenje nedjelje. To si ozračje mora stvoriti umjetno: pojedinac, obitelj, grupa mladih... Za to mi moramo odgajati i kršćane u crkvi, i djecu i mlade na vjeronauku... Očito je da u ovoj stvari moramo utjecati na cijele obitelji. Djeca sama neće si moći stvoriti kršćansku nedjelju bez roditelja! Mladi teško! Problemi su dakle veliki!

IV. Praktične upute kako da odgajamo djecu i mlade za svetkovanje dana Gospodnjega

1. Prije svega je očito da u ovom vremenu, pred takvim magnetom zabava i rasonode nećemo *natjerati* djecu ni mlade na slavljenje nedjelje načinom kojim se to radilo prije sabora: ledenim, juridičkim iznošenjem obaveze, i to pretežno sinajske, bez otkrivanja nutarnjeg smisla, ljepote i koristi našega kršćanskog nedjeljnog susreta. Gore opisani način katehizacije sa samom »informacijom«, bez ikakve »motivacije«, pravnički i kazuistički intoniran, s isticanjem same obaveze i gole dužnosti — danas je nemoguć!

Katehizacija nedjelje i odgoj za svetkovanje nedjelje mora svakako biti u *pozitivnom obliku*. Mora pokazivati *nutarnju vrednotu*, ljepotu, smisao, obogaćenje i radost što je svetkovanje donosi. Magnet *motiva*, ne citiranje obaveza i prijatnja! — Zato gore nabrojene inspiracije sabora moraju ući u našu katehizaciju i odgoj za nedjelju.

2. Mi moramo stvoriti (osim katehizacije) u nedjeljnoj službi Božjoj takvu atmosferu da se djeca i mladi osjećaju dobro. Ako već postoje tolike »đačke mise«, adaptirane djeci, u kojima oni pjevaju, aktivno surađuju, slušaju riječ adaptiranu njima — bi li se moglo nešto učiniti i za mlade?! U župi je to praktično skoro nemoguće ako je svećenik sam, ali gdje mladi imaju svoju misu, gdje sviraju svoju glazbu po svome ukusu, tamo nagrne mladež. Čim oni i kod mise cijele zajednice imaju kompaktno svoju funkciju (npr. kao zbor ili...), oni će se dobro osjećati kod takve službe Božje. U svakom slučaju dobro je ako su barem na okupu, ako se makar iza mise njima, za njih zajedno nešto održi, ako ih uposlimo, ako im dademo dvoranu za zabavu. Oni se svakako moraju grupirati! Na centralnom događaju slavljenja nedjelje i djeca i mladi *moraju nešto lijepo »doživljavati«*, a budući da su oni nešto specifično, soj vjernika različit od odraslih, moramo se svom dosjetljivošću dovinuti do takvih oblika liturgije koji su njima prilagođeni i blizi. Tu je veliko polje pronicavosti za svećenike, a novi obred mise pruža mu široko polje.

3. Što se tiče same *katehizacije* i kršćanskog odgoja, i to prvo *djece*, ističem da će ona biti pravi odgoj za svetkovanje nedjelje ako je u *dostatnoj mjeri topla, osobna, široka*. Površna katehizacija 1—2 mjeseca prije sv. Potvrde, ili cjelogodišnja katehizacija bez intenzivnosti i dubine, neće djecu odgojiti za svetkovanje nedjelje. Oni moraju ne samo »naučiti« tajne vjere nego ih moraju primiti u dušu kao pravo rješenje svojih *dječjih problema*. Moraju naučiti iskreno *moliti*, uzdati se u Boga, otkrivati ga u svome životu itd. Tu su dakako najodsudniji roditelji, ali i kateheta mora uložiti mnogo upornog, iskrenog, osobnog napora! Što se tiče sadržaja kateheza o nedjelji, mislim da će biti dostatni i uspješni gore ocrtni vidici suvremenih katehetskih priručnika stranih naroda, u kojima je ugrađena saborska inspiracija, dakako sve to adaptirano djeci: Uskrsli Isus, usred svoje male braće i sestara, okuplja nas u zajednicu, govori nam, moli s nama i za nas, prikazuje sebe i nas svom Ocu, hrani nas gozdom euharistijskom, puni nas radošću i vodi k Ocu u nebo... itd.

4. Što se tiče *odgoja mladih* za slavljenje nedjelje, to je velik problem, problem njihove *psihe*: Mladić je zbunjen, kroz neko vrijeme uvlači se u se, revoltira se prema »obavezi« (npr. misel!), ne voli forme, obrede, paragrafe, nego želi spontanost; oćarava ga tehnića civilizacija, a tu su misteriji u jednostavnim simbolima; nije jako vezan uz zajednicu (barem kroz neko doba). Mudrost je naći *odskoćnu dasku* u njegovoj psihi. Nipošto da mu dosađujemo s rijećju »obaveza«, »moraš«! Nego: on, iako manje, treba istomišljenike, društvo, društvo mladih! On imade teški osjećaj *slabosti* pred strastima, teški osjećaj *grešnosti* kad im popusti. Zato osjećaja potrebu za *snagom*, nosi veliku želju za *moralnom velićinom*. On treba *prijatelja*... To su odskoćne daske i mostovi preko kojih će on u zajednićkoj misi, u euharistiji, u susretu sa slavnim Uskrslim Kristom naći ono što ćezne! Mladima Krist mora biti Uskrsli, pobjednik patnje i zla, da osjete da ih diže, spasava!

— Autori franc. prirućnika za mlade »Sel de la terre« naglašuju kako je mladima bolje isticati misu više kao ćin »ljubavi« Kristove nego kao ćin »žrtve«, jer im je pojam žrtve dalek, izjednaćuju ga sa dječjim »žrtvicama« (35). Mlade će privući nedj. misa ako u katehizaciji otkriju npr. kakvog bratstva, zajedništva i ljubavi je bila izvor misa prvih kršćana. Oni žele *pravo bratstvo*, oni sve hoće radikalno! Njih ćemo najbolje za misu odgajati ako ih *uposlamo da ćitaju*, ili kako god surađuju u drami mise... Kad mladi tako »doživje« nedjelju, kad ona prestane samo izvana obvezivati, kad svojim doživljajem poćne privlaćiti, euharistijom ih jaćati, onda imademo temelj da ih odgajamo, (kao što veli franc. kateh. prirućnik za mlade od 12—14 god. »Catéchèse des préadolescents« 222) kako da *stvore kršćanski stil nedjelje*, kako da popodnevene zabave, utakmicu, radio, TV i ućenje saćuvaju u kršćanskoj nedjeljnoj atmosferi. Onda nedjeljni susret s mladima i s Kristom moće postati focus života, ljudskog i kršćanskog, za cijeli tjedan. Onda će biti kadri skupa poći na kakvu *apostolsku akciju*. — Prirućnik za ućenike u privredi »Ganger la vie«, obrađujući temu »kršćanskog odmora« polazi sa stanovišta mladog šegрта. Analizira današnje zabavljanje ljudi, istiće kako je odmor Bog izmislio i dao ljudima da ih oslobodi od patnje i pruži im veselje. Odmor mora ljude voditi k Bogu! Konkretno, upućuje u potrebu sporta, kulturnih zabava i duševnog obogaćenja. Zalazi u pojedinosti i ući ga kršćanski se odmarati! — Svakom dakle valja pristupiti poćevši od njegova stanovišta.

Ovaj zbiti prikaz završio bih ovom mišljju ili upitom: Zar mladima moćemo danas iznositi male sisteme teoloških traktata: moralka, dogmatika, povijest Crkve itd... kao što je to bilo nekoć, a i danas tako radi dosta svećenika? Zar ne moramo život gledati, katehizirati o problemima života koje mladi doživljavaju, s kojima se mladi muće?! Katehizacija mladih mora postati rješavanje *njihovih životnih problema*, mora svećenika priblićiti mladima kao *prijatelja* i savjetnika, mora se posve spustiti u svijet mladih, rješavati sve njihove muke i pitanja. Tek onda moćemo mlade odgojiti da svetkuju dan Gospodnji.

SUMMARIUM

Quaestio principalis est quomodo juvenibus praesentare et significatio-
nem diei dominicae explicare. Catechismi tempore praeterito hanc diem

modo nimis veterotestamentario tractabant disserendo quid licet et quid non licet hac die facere. Nihil aut parum de hac die utpote celebratione Resurrectionis Domini, de praesentia Domini glorificati inter nos eius fratres etc. sermo erat. Documenta Concilii Vaticani II sub nova luce etiam diem dominicam melius illustrant: dies dominica praesentatur ut memoriale mortis et resurrectionis Jesu Christi in eucharistia centrum suum habens, ut dies gaudii, relaxationis et requiei a labore. Adest nunc problema maximum quomodo hoc in tempore moderno juvenes die dominica in ecclesia congregare, quia alia ex parte habent tam multas occasiones a technica et in genere a vita moderna eis pro relaxatione praebitas (week-end, radio, televisio etc.). Juvenibus pulchritudinem necnon valorem celebrandi hanc diem demonstrare debemus. In liturgia dominicali necesse est tale ambiens creare, ut juvenes assistendo liturgiae bene se sentiant. Praesertim opus est, ut juvenes partem activam (cantu eis accomodato, lectione Sacrae Scripturae) in liturgia habeant: tunc libenter ecclesiam visitabunt et sacro missae officio assistent.